

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Brygida Łagodzińska

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2019 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B.

przeciwko M. C.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie

z dnia 11 lipca 2019 r.

sygn. akt IC 1036/19

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Brygida Łagodzińska

UZASADNIENIE

Powód (...) SA z siedzibą w B. wniósł pozew przeciwko pozwanemu M. C. o zapłatę kwoty 10 430,26 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 6 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy w G. w dniu 12 września 2018 roku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla, uwzględniając żądanie w całości.

Pozwany wniósł zarzuty od nakazu zapłaty.

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 11 lipca 2019 roku w punkcie I. utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z weksla w dniu 12 września 2018 roku w sprawie o sygnaturze akt (...) oraz w punkcie II. zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od wyroku wniósł pozwany zaskarżając wyrok w całości. Orzeczeniu zarzucił naruszenie prawa materialnego oraz procesowego tj. przepisów:

- art. 493§1 k.p.c. w zw. z art. 10 ustawy prawo wekslowe poprzez przyjęcie, że powód wypełnił weksel zgodnie z deklaracją wekslową, wobec czego sąd uznał istotne zobowiązania pozwanego wobec powoda co do zasady oraz wysokości, gdy w istocie weksel nie został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową,

- art. 58§2 i 3 k.c. i art. 353¹k.c. poprzez uznanie, że umowa pożyczki była ważna, a koszty z niej wynikające nie naruszały obowiązujących przepisów, podczas gdy w istocie koszt prowizji był jedynie nieznacznie niższy od kwoty kapitału, a całkowity koszt pożyczki przekraczał kwotę kapitału wynikającego z umowy, wobec czego postanowienia dotyczące kosztów są nieważne jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a tym samym nieważna jest cała umowa pożyczki, gdyż w braku tych postanowień nie zostałyby ona zawarta z pozwanym przez powoda,

- art. 321 k.p.c. poprzez zasądzenie dochodzonego roszczenia z umowy pożyczki w sytuacji, gdy była ona nieważna, a powód nie zmodyfikował roszczenia ani nie wnosił w pozwie o to, by dochodzoną kwotę zasądzić jako nienależne świadczenie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c., a wobec tego orzeczenie ponad żądanie.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uchylenie nakazu zapłaty oraz oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania przed sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna. Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, co skutkowało uchyleniem wyroku do ponownego rozpoznania.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu wyroku podniósł, że wystawca weksla miał możliwość podniesienia zarzutów ze stosunku podstawowego i pozwany wprawdzie podniósł zarzut wypełnienia weksla wbrew porozumieniu stron z umowy pożyczkowej, ale okoliczności tej nie wykazał i nie zgłosił żadnych dowodów.

Pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty podniósł, że weksel został uzupełniony sprzecznie z porozumieniem wekslowym, wskazał, że powód nie miał podstaw do uzupełnienia weksla, kwestionował zasadność wypowiedzenia umowy pożyczki z dnia 6 maja 2018 roku i jego doręczenie jak również wskazaną w wypowiedzeniu wysokość zadłużenia. Nadto zarzucił, że spłacał pożyczkę oraz zakwestionował ważność umowy wskazanej w wypowiedzeniu. Wprawdzie do zarzutów pozwany nie dołączył żadnych dowodów, ale powód dołączył do pisma z dnia 4 marca 2019 roku dokumenty związane z zawartą umową pożyczki pomiędzy stronami. Tym samym Sąd pierwszej instancji winien przechodząc na stosunek podstawowy dokonać oceny dokumentów związanych z zawartą umową pożyczki.

Powód dołączył dokumenty umowę pożyczki z dnia 25 listopada 2016 roku z załącznikami, harmonogram spłat, deklarację wekslową wystawcy weksla, kartę klienta, ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 6 kwietnia 2018 roku z dowodem nadania, wypowiedzenie umowy pożyczki z dnia 6 maja 2018 roku z dowodem nadania. Sąd pierwszej instancji uznał natomiast, że pozwany nie przedłożył żadnych wniosków dowodowych, nie przeszedł skutecznie na stosunek podstawowy i nie podważył prawidłowości wypełnienia weksla. Zdaniem Sądu Okręgowego uznać należy, iż skoro pozwany podniósł zarzuty ze stosunku podstawowego, to przeszedł na stosunek podstawowy. Natomiast okoliczność czy zarzuty ze stosunku podstawowego były skuteczne winna zostać poddana ocenie Sądu Rejonowego. Jak wyżej wskazano do akt zostały bowiem dołączone bowiem dokumenty, które umożliwiały dokonanie ustaleń i rozważań w tym zakresie.

Sąd pierwszej instancji winien zatem dokonać oceny dokumentów związanych z zawartą umową pożyczki. Przy czym najdalej idącym zarzutem był zarzut nieważności umowy, do którego zarzutu Sąd pierwszej instancji w ogóle nie odniósł się. Nadto pozwany kwestionował zarówno podstawę wypowiedzenia jak i doręczenie wypowiedzenia. Na uwadze należy mieć również, że zapisów umowy pożyczki wynika, że przedmiotem pożyczki była kwota 7 250 zł, zaś całkowita kwota do zapłaty wynosiła 15 624 zł. Tym samym była to kwota dwukrotnie wyższa od otrzymanej w ramach pożyczki. Sąd Rejonowy wskazał lakonicznie w uzasadnieniu, że z przedłożonych dokumentów wynika, że strony łączyła umowa pożyczki, która została skutecznie wypowiedziana, z umowy wynika również wysokość zobowiązania.

Ogólnikowe odniesienie się do dokumentów złożonych przez powoda, bez jej analizy, w szczególności zaś uznanie, że pozwany nie przeszedł skutecznie na stosunek podstawowy i brak oceny poszczególnych zarzutów zgłoszonych przez pozwanego oznacza, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 stycznia 2019 roku w sprawie sygnatura ICSK 732/17 stwierdził, że weksel in blanco może być środkiem zabezpieczenia wierzytelności wynikających z różnorodnych stosunków prawnych. Zobowiązanie to ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, a więc niezależny od podstawy prawnej, która spowodowała jego zaciągnięcie. Wręczając i przyjmując weksel strony obejmują bowiem swoją wolą jego funkcję zabezpieczającą, z której wynika, że inkorporowana w nim wierzytelność ma ułatwić zaspokojenie wierzyciela. Dochodząc wierzytelności wekslowej, wierzyciel nie musi wykazywać podstawy prawnej zobowiązania; może powołać się tylko na treść weksla. Jednak w stosunkach między wystawcą a remitentem samodzielność zobowiązania wekslowego ulega złagodzeniu. Jeżeli zobowiązanie wekslowe jest ważne, wystawca może bowiem - w braku skutecznych zarzutów wekslowych - przeciwstawić zarzuty oparte na jego stosunkach osobistych z wierzycielem, czyli zarzutach dotyczących stosunku podstawowego; ciężar dowodu, iż zdarzenie, w związku z którym wystawca, a także poręczyciel podpisali weksel nie istnieje, względnie zakres ich odpowiedzialności jest mniejszy niż wynika to z treści weksla, spoczywa właśnie na wystawcy oraz poręczycielu wekslowym. Sąd odwoławczy zauważył, że o ile to na wystawcy ciążył ciężar dowodu, to nie zmienia to faktu, że Sąd Rejonowy winien odnieść się do złożonych dokumentów (nie ma znaczenia, że złożył je powód, albowiem są one materiałem dowodowym podlegającym ocenie Sądu), zarzutów pozwanego, w tym również mieć na uwadze czy koszt pożyczki był zgodny z prawem.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Brygida Łagodzińska